

A rendezvényen résztvevők egy csoportja (Gulyás Sándor felvétele)

sok után Dinnyés József „*daltulajdonos*” megzenésített Petőfi-versekkel örvendeztette meg a népes társaságot. A helyszínen az érdeklődők megvásárolhatták Borzák Tibor 2016-ban megjelent, *Rokonom, Petőfi* című, igen érdekes és szép kivitelű könyvét.

A délutáni programban leleplezték a Kiskunfélegyháza nevezetes Hattyúházán (ebben bérelt annak idején mézsárszéket Petrovics István) lévő, a Petőfi-szülők tiszteletére elhelyezett emléktáblát, megkoszorúzták a Petőfi Sándor Emlékház emléktábláját és az udvarában lévő Petőfi-szobrot. A rendezvény befejezésekként itt nyílt lehetőség ismerkedésre, kötetlen beszélgetésre, riportok készítésére, s természetesen magát a múzeumot is mindenki – szakemberű vezetéssel – megismerhette.

Petheő Judit

In memoriam

Búcsú dr. Gulyás Éva néprajzkutatótól **(1946–2019)**

Földi pályafutásunk véges, ezt jól tudjuk mindnyájan. S mégis, ha eltávozik közülünk egy számunkra kedves személy, végtelen szomorúság tölti el szívünket, s ha lehetne, visszafordítanánk az idő kerekét.

Fájó szívvel vettük a hírt, hogy dr. Gulyás Éva néprajzkutató, a szolnoki Damjanich János Múzeum egykori munkatársa 2019. január 8-án, életének 73. évében befejezte földi életét.

Gulyás Éva a Tisza-parti városban, Szolnokon született 1946. december 25-én, s egész életén át hűséges maradt szülővárosához. Eredetileg nem néprajzosnak készült. Magyarlatin szakon tanult a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen, a néprajz egyetemi éve alatt került a látókörébe, de egész életére megbabonázta. Tanulmányai befejeztével egy évet ugyan Békéscsabán töltött, de hamarosan visszakerült Szolnokra, ahol a Damjanich János Múzeumban kapott állást mint néprajzos muzeológus. Munkáját nagy lelkesedéssel, kitartással és elkötelezettséggel végzete. Folyamatosan gyűjtött terepen és bekapcsolódott a jársági, kiskunsági, szigetközi, Tisza II., a palóc és a gömöri kutatásokba.

Dr. Gulyás Éva

Gulyás Éva meghatározó személyisége volt nemcsak a Damjanich János Múzeumnak, de a magyar néprajznak is. Munkássága rendkívül sokoldalú és gazdag volt.

Már pályája elején tiszteletre méltó néphitgyűjteménnyel tette le névjegyét a szakma előtt. 1976-ban a Folklór Archívum 4. kötetében jelent meg a *Jászdózsai hiedelmek* című munkája, amelyben teljes képét tárja elénk a több irányú palóc kapcsolatot is mutató jászsági falu hiedelemvilágának. Másik kiemelkedő munkája a doktori értekezése volt, amely *Egy őszi pásztorünnep és európai párhuzamai – Adatok a Vendel-kultusz magyarországi kutatásához* címmel 1986-ban jelent meg. E kötet a szakmában előzmény nélküli. Rendszerét, szempontjait maga a szerző alakította ki, s ma már az ehhez hasonló feldolgozások alapjául szolgál.

A Vendel-kultusz után kezdett foglalkozni Szent György alakjával, de előszeretettel kutatta az ünnepi szokásokat és az emberi élet fordulóinak szokáskörét.

Kitűnő cikkeket, tanulmányokat írt a betlehemezésről, a karácsonyi és húsvéti szokásokról, az ostyahordásról, a májusfa-állításról, a lakodalmi és a temetkezési szokásokról, a temetők népművészetéről, a jász viseletről és a szücsmesterségről. Figyelme nemcsak a katolikus vallási élet felé fordult, hanem a megyében gyakorolt református szokások is foglalkoztatták.

Gulyás Éva aktívan részt vett a *Szolnok megye népművészete* és a *Szolnok megyei néprajzi atlasz* munkálataiban, de az ő nevéhez fűződik a nagy hírű Fazekas Triennálé pályázattal és kiállítással egybekötött sorozatának beindítása is.

Gulyás Éva folklorista portréjához hozzátartozik a népzenevel való foglalkozás is. Legjelentősebb vállalkozása volt a Szabó Lászlóval önálló munkaként megjelentetett *Túl a Tiszán a szendrei határban...* című kötet, amelyben a megyében élő, kiadott és korábban gyűjtött népballadákat és históriás énekeket adta közre. A táncos-énekes népszokások dalamai mellett saját gyűjtésű népdalokat is publikált, és a *Múzeumi Levelek* című sorozatban több népzenei számot szerkesztett meg.

Gulyás Éva muzeológiai munkásságának igen komoly pillére volt a kiállítások rendezése. Több nagy sikerű állandó és időszakos kiállítás rendezésében működött közre vagy éppen rendezte ő maga.

Nagy sikerrel szerepelt hazai és külföldi konferenciákon, melyek alkalmat adtak neki a megmérettetésre, tájékozódásra, szellemi felfrissülésre. Megadatott neki az is, hogy taníthasson. A jászberényi Tanítóképző Főiskolán 10 éven át tanított folklórt és muzeológiát a lelkes hallgatónak. S nemcsak a családi életben, de tudományos és muzeológiai munkájában is kezdettől fogva a legfőbb segítője, támasza, a férje, Dr. Szabó László volt.

Az itt leírtak Gulyás Éva munkásságának csupán legfontosabb állomásait körvonalazták, de talán mégis jól kirajzolódott előttünk egy erős akaratú, a megszállottságig a munkájának elkötelezett tudós nő képe, aki egész életét a néprajz szolgálatába állította.

Szakmai elképzeléseinek, terveinek a váratlanul érkező és gyorsan elhatalmasodó betegsége vetett gátat, de Éva továbbra sem adta meg magát, rendíthetetlenül kutatott, publikált, s szembeszállt a tehetetlenség erőivel. Mintegy két évtizeden át küzdött a testét béklyóba

szorító betegséggel. Férje halálával a sors újabb csapást mért rá, de élni akarása megerősítette lelkét. Decemberben még örülhetett legkisebb unokája megszületésének, de január 8-án élete gyertyájának lángja utolsó lobbant. Családtagjai, egykori kollégái, barátai, ismerősei február 15-én (pénteken) kísérték őt utolsó földi útjára a szolnoki Körösi úti temetőben.

Kedves Éva! Bár elmentél abba a messzi, titokzatos égi világba, de szakmai örökséged és közös emlékeink révén Te örökre velünk maradsz. Isten veled! Nyugodj békében!

Hortiné Bathó Edit

Elhunyt Vecsernyés János, Újszentiván helytörténésze

2019. április 10-én elhunyt Vecsernyés János tanár, helytörténész, levéltári kutató, *Újszentiván díszpolgára*, a település több mint hétszáz oldalnyi terjedelmű monográfiájának szerzője.

1928. május 28-án született Újszentivánon. Elemi iskolai tanulmányait szülőfalujában végezte, majd Szegedre járt polgári, illetve kereskedelmi iskolába. A szegedi egyetem bölcsészkarán magyar-történelem szakos tanári diplomát szerzett. Ezt követően egy évig tanársegéd volt az egyetem Nyelvtudományi Intézetében. Megnősült, két leánya született. 1960 és 1970 között a Csongrád Megyei Tanács Művelődésügyi Osztályán dolgozott, később a Pedagógus Szakszervezet, majd a Csongrád Megyei Továbbképzési és Módszertani Intézet munkatársa volt. Az 1970-es években csatlakozott a lokális történeti, néprajzi és kulturális örökséget óvó és továbbadó honismereti mozgalomhoz. Ennek keretében a *Csongrád Megyei Honismereti Híradó* című kiadványsorozat szerkesztője volt. A Csongrád Megyei Honismereti Egyesület titkári teendőit 1991 és 1994 között látta el, de tagja volt a Honismereti Szövetség országos elnökségének is. 1998-ban *Újszentiván díszpolgára* lett.

Vecsernyés János

Újszentiván múltjának föltárása volt a szűkebb kutatási területe. Ennek szellemében évtizedeken keresztül búvárolta a falu történetének régi dokumentumait a levéltárakban. De összegyűjtötte az újszentiváni jellegzetes tájszavakat is, amelyeket a szegedi nagytáj legjelentősebb kutatója, Bálint Sándor is közölt – Vecsernyés János kutatásaira hivatkozva – a *Szegedi szótár* (1957) című gyűjteményében. Bár számos tanulmánya és cikke jelent meg – köztük a *Honismeret* hasábjain –, legfontosabb és legnagyobb szabású munkája az *Újszentiván története* (2006) című monográfia, amely a község történetének alapos és hiánypótló összefoglalása.

Vecsernyés János alázatos és elkötelezett kutatója volt szülőföldje, Újszentiván történetének. Elhunytá nem pusztán a Csongrád megyei helytörténeti kutatásoknak, de az országos honismereti mozgalomnak is nagy vesztesége. Emlékét őrizzük meg kegyelettel, Újszentivánról szóló munkáit pedig olvassuk tisztelettel!

Miklós Péter